

5. septembra vydala Environmentálna subkomisia KBS výzvu pre katolíkov na Slovensku zamyslieť sa a odpovedať si konkrétnymi skutkami na problém odpadov s cieľom zachovať tú krásu, ktorú prírode, aj na ľudské potešenie, daroval Boh.

Odpad je však len časťou našich problémov s prírodou, či skôr problém prírody s nami. Preto je treba z času na čas zamyslieť sa nad tým, ako sa sami kresťania staviame k prírode, ako ju chápeme a čo pre ňu robíme. Neraz sa totiž zdá, že veriaci sa o prírodu starať nemusia, lebo ich čaká rajská záhrada a život na svete poznačenom hriechom treba vydržať, hoc aj v špine.

Pasívny postoj k prírode môžu v kresťanoch vzbudzovať aj politické strany zelených, ktoré sú tvorené často ľuďmi zo socialistického a protikresťanského tábora, alebo rôzne iné ochranné organizácie uchylujúce sa k akciám podobným terorizmu alebo tyranii v mene prírody.

Kresťania si musia byť vedomí toho, že k prírode ich viaže Boží zákon. Katechizmus Katolíckej Cirkvi túto úlohu zahŕňa do siedmeho prikázania – Nepokradneš! – zrejme v duchu zachovania Božieho daru pre všetkých ľudí a v úcte k ľudskej práci, ktorá zošľachtuje Božie stvorenie. Veriaci by teda mali byť reprezentantmi strednej cesty medzi poškodzovaním prírody a jej zbožšťovaním, tým, že ľuďom ukážu, ako ju rozumne chrániť i využívať podľa Božieho plánu :

„Plodte a množte sa a naplňte zem! Podmaňte si ju a panujte nad rybami mora, nad vtáctvom neba a nad všetkou zverou, čo sa hýbe na zemi!“ (Gn 2,28)

Človek je teda pánom nad prírodou. Je jasné, že niektorí si túto moc vysvetľujú po svojom – ako zvrchované právo robiť si čo chcem. Len to je vláda bez zodpovednosti. Ak je niekto pánom, okrem práva využívať prírodu a jej zdroje má rovnako povinnosť sa i o ňu postarať, zveľaďovať ju a chrániť. A to je omnoho ťažšie než len nerozumné a neohraničené využívanie.

Aj na kresťanoch spočíva ťarcha tejto zodpovednosti. V prvom rade ide o využitie všetkých prostriedkov a možností, ktoré sa nám ponúkajú v našom okolí. Jedným z nich je triedenie odpadov pre druhotné spracovanie surovín; potom šetrenie energií a vody, čo neušetrí len prírodu, ale aj naše peňaženky. Nakoniec to môže byť angažovanosť za nové technológie, ktoré budú viac využívať obnoviteľné zdroje (solárne panely, veterné elektrárne, biomasa a pod.).

Výzva komisie smerovala k odstraňovaniu odpadu v našom okolí. Preto by bolo dobré už v našich rodinách obnoviť výchovu a učiť deti, či ich napomínať, poprípade aj zábudlivých rodičov, susedov, ako postupovať s odpadmi a nevytvárať vo vlastnom okolí jedno veľké smetisko. Hoci na jednej strane sa vytvárajú nové podmienky na triedenie odpadu v každej obci, vidíme, že s rastúcim životným štandardom a konzumizmom, rastie aj množstvo nelegálnych smetísk. Upozorňovanie sa tak netýka len detí, ale aj dospelých, na ktorých treba viac pritlačiť, lebo niekedy milé slovo nestačí. Nejde o udavačstvo, ale o zachovanie neporušeného dedičstva pre ďalšie generácie.

Jedna strana našej úlohy je starať sa o prírodu a druhá nás vyzýva dať jej prirodzené miesto a primeranú úctu ako Božiemu stvoreniu. Ono je tiež spolu s naším telom určené na oslavenie, kde dostane prvotnú úctu nezranenú hriechom, ktorý narušil vzťahy dokonca aj v nerozumnej prírode.

Takémuto pochopu sa vymyká správanie niektorých ochranárskych skupín, ale aj zvyky chovateľov, nevynímajúc kresťanov. Napr. celosvetová organizácia „Zelený mier“ sa pri svojich akciách nebojí používať sabotáž a fundamentalistické riešenia s cieľom dosiahnuť to, čo považuje za dobré. Síce zastávajú správne veci v ochrane ohrozených druhov, niekedy zabúdajú, že ich pôsobením môže byť ohrozená práve skupina ľudí, ktorá visí na tom, či onom love. Je to občas jednostranný boj. A boj ako taký nikdy neslúži mieru, ktorý nesú vo svojom názve.

Na politických špičkách, a na každom politikovi zvlášť, keďže všetkých zaväzuje morálka,

závisí, aby na sporné otázky ohľadne ohrozených zdrojov a ochrany prírody hľadali uspokojivé riešenie pre všetky strany. Veď potravu je na svet pre všetkých dosť. Jedinou prekážkou je obchod a záujmy úzkych skupín. Len škoda, že tie prekážky sú veľmi vysoké. Teraz zavádzajú jednoduchým ľuďom, ale v horizonte večnosti budú zavádzať práve týmto skupinám.

Aj organizácie starajúce sa o zvieratá občas vyrukujú s heslami typu: „sloboda zvierat“, „právo na slobodu“ a pod. Je chvályhodné, že sa snažia pomôcť nemým stvoreniam pred vyhladovaným blúdením po svete ľudí. Lenže o právach nerozumných bytostí sa nedá hovoriť, lebo nie sú objektmi práva. Patrí im úcta ako Božiemu stvoreniu a ich úloha je zasa slúžiť človeku (sila, potrava, ošatenie), keď ten to bude robiť rozumne a s mierou. Občas je paradox medzi hodnotami týchto skupín – snaha zachrániť biedny život zvierat, kým otázky ľudskej biedy, života nenarodených detí sa ich až tak nedotýkajú. Treba si uvedomiť rebríček hodnôt, kde na vrchu stojí vždy človek, aj nenarodený. Keď si zodpovieme a pochopíme tieto otázky, potom sa môžeme venovať ďalším.

Zodpovednosť však znova stojí na autoritách, napr. rodičovských. Nedávať na rozmary svojich detí a kúpiť im hocaké zvieratko na dva týždne, aby potom skončilo na ulici, či v útulku. Ale tiež dávať pozor, aby sa domáci miláčikovia nestali milšími, ako členovia domácnosti a kým po ľuďoch budeme brechať, s nimi sa budeme maznať. Aj prekrmovanie a nezdravá láska k zvieratám nezodpovedajú Božiemu plánu a úcte k stvoreniu, ktoré takto zohavujeme, vrátane seba samých.

Vzor zdravej úcty k prírode si treba brať od starých hospodárov, roľníkov. Tí vedeli, že citlivý vzťah k domácejmu statku, roli a lesom, starostlivosť o ne, im prinesie požehnanie. A to nemuseli bývať s dobytkom v maštali, ani ho pochovávať na osobitnom cintoríne.

Na orodovanie sv. Františka Assiského, patróna ekológov, nájdime si aj my zdravý vzťah a úctu k prírode – Božiemu stvoreniu.